

TECHNICKÁ UNIVERZITA VO ZVOLENE

Referát pre pedagogickú prácu

Základné informácie o poskytovaní sociálneho štipendia

Priznávanie sociálnych štipendií je upravené § 96 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vyhláškou MŠ SR č. 102/2006 Z. z. o priznávaní sociálneho štipendia študentom vysokých škôl, vyhláškami MŠ SR 396/2008 Z. z., č. 227/2012, č. 235/2013, č. 157/2014, ktorými sa mení a dopĺňa vyhláška MŠ SR č. 102/2006 Z. z. o priznávaní sociálneho štipendia študentom vysokých škôl.

Vysokoškolský zákon upravuje základné podmienky, ktoré musí študent splňať, aby mu mohlo byť sociálne štipendium priznané. Takýmito podmienkami sú najmä:

- trvalý pobyt na území SR, pričom nie je rozhodujúce štátne občianstvo študenta
- prvé štúdium na vysokej škole v danom stupni a ďalšie.

Na sociálne štipendium **nemá nárok** študent:

- ktorý študuje študijný program prvého stupňa, ak už dosiahol vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa,
- ktorý už dosiahol vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa,
- ktorému bolo poskytované sociálne štipendium v príslušnom roku štúdia alebo v jeho časti v študijnom programe príslušného stupňa vysokoškolského vzdelania, na účely tohto odseku sa prvé tri roky štúdia v študijných programoch podľa § 53 ods. 3 zákona o VŠ považujú za štúdium v študijnom programe prvého stupňa a štvrtý a ďalšie roky štúdia za štúdium v študijnom programe druhého stupňa, doba, počas ktorej študent poberal v príslušnom roku štúdia sociálne štipendium sa zaokrúhľuje na celé roky smerom nahor,
- ktorý príslušný študijný program študuje dlhšie ako je jeho štandardná dĺžka štúdia
- ktorý študuje externom formou štúdia

Pokiaľ študent študuje aj na inej vysokej škole, o sociálne štipendium môže požiadať len jednu z nich. Sociálne štipendium sa poskytuje študentom dennej formy štúdia za predpokladu splnenia podmienok ustanovených vo vyhláške MŠ SR č. 102/2006 Z. z.. V praxi to znamená, ak rozhodujúci príjem posudzovaných osôb bude nižší ako hranica príjmu, ktorá sa odvodzuje zo súm životného minima. Externým študentom a doktorandom sa sociálne štipendium nepriznáva.

Sociálne štipendium sa vypláca ako opakovaná mesačná finančná čiastka vyplácaná počas jedného akademického roka alebo jeho časti, najneskôr desiaty deň príslušného kalendárneho mesiaca na bankový účet vedený v Slovenskej republike, ktorého číslo uvedie študent v žiadosti o priznanie sociálneho štipendia. Štipendium sa priznáva od prvého dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom bola žiadosť podaná do konca mesiaca jún príslušného akademického roka. študentovi, ktorý je nezaopatreným dieťaťom a je obojstranná sirota alebo má upravenú vyživovaciu povinnosť od obidvoch rodičov sa priznáva štipendium aj na mesiace júl a august.

Lehota pre rozhodnutie

Podľa § 49 ods. 1 a 2 zákona č. 138/2004 o správnom konaní správny orgán, t.j. vysoká škola rozhodne vo veci priznania sociálneho štipendia bezodkladne v prípade, že žiadateľ doloží všetky potrebné doklady. V ostatných prípadoch je vysoká škola povinná rozhodnúť do 30 dní od podania žiadosti, vo zvlášť zložitých prípadoch rozhodne najneskôr do 60 dní.

Sociálne štipendia sa vyplácajú len študentom, ktorí majú právoplatné a vykonateľné rozhodnutia o priznaní sociálneho štipendia.

Rozhodnutie je právoplatné dňom jeho prevzatia žiadateľom.

Rozhodnutie je vykonateľné:

- dňom jeho prevzatia žiadateľom ak žiadateľ rozhodnutie prevezme osobne a na jeho kópiu uvedie, že sa vzdáva nároku na odvolanie,
- po uplynutí lehoty na odvolanie, t. j. 15 dní od nasledujúceho dňa po dni, v ktorom si žiadateľ rozhodnutie prevzal, ak bolo rozhodnutie zaslané poštou a žiadateľ sa neodvolal.

Ak v priebehu akademického roka nastali v okruhu spoločne posudzovaných osôb skutočnosti majúce vplyv na priznanú výšku sociálneho štipendia, ako napr. ak niekto z okruhu posudzovaných osôb začne poberať starobný alebo invalidný dôchodok, prípadne sa zmení rozhodujúci príjem rodičov, zomrie rodič študenta a iné, môže študent požiadať o prehodnotenie priznanej výšky sociálneho štipendia, prostredníctvom novej žiadosti.

Osoby žijúce v domácnosti sa spoločne posudzujú nasledovne:

- a) môj rodič sa zohľadňuje ak sú splnené **všetky** tieto podmienky: **a)** rodič nie je rozhodnutím súdu povinný poskytovať mi výživné, **b)** nebol som pred dosiahnutím plnoletosti zverený do náhradnej starostlivosti, **c)** som slobodný alebo som uzavrel manželstvo a môj manžel je nezaopatreným dieťaťom a **d)** som bezdetný,
- b) môj súrodenec sa zohľadňuje ak sú splnené **všetky** tieto podmienky: **a)** súrodenec nie je plnoletý a je v osobnej starostlivosti rodiča, ktorý sa spoločne posudzuje so mnou, alebo je plnoletý a sústavne sa pripravuje na budúce povolanie podľa osobitného predpisu a pred dosiahnutím plnoletosti nebol zverený do náhradnej starostlivosti, **b)** najviac jeden z mojich rodičov (t.j. žiaden alebo jeden) je rozhodnutím súdu povinný poskytovať môjmu súrodencovi výživné alebo žije len jeden z mojich rodičov a žijúci rodič nie je rozhodnutím súdu povinný poskytovať môjmu súrodencovi výživné, **c)** súrodenec je slobodný alebo uzavrel manželstvo a jeho manžel je nezaopatreným dieťaťom, **d)** ja aj môj súrodenec sme bezdetní, **e)** súrodencovi nevznikol nárok na invalidný dôchodok a **f)** súrodenec predchádzajúcim štúdiom nezískal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa,
- c) môj manžel sa zohľadňuje ak spĺňa **obe** tieto podmienky: **a)** nie je rozhodnutím súdu povinný poskytovať mi výživné a **b)** nie je nezaopatreným dieťaťom,
- d) moje nezaopatrené dieťa sa posudzuje ak spĺňa **obe** tieto podmienky: **a)** nie je zverený do náhradnej starostlivosti a **b)** nie je zverený do osobnej starostlivosti druhému rodičovi
- e) druhý rodič môjho nezaopatreného dieťaťa, s ktorým nie som zosobášený sa posudzuje ak sú splnené **všetky** tieto podmienky: **a)** moje nezaopatrené dieťa sa

- posudzuje spoločne so mnou, **b)** druhý rodič nie je nezaopatreným dieťaťom a **c)** druhý rodič nie je rozhodnutím súdu povinný poskytovať môjmu dieťaťu výživné
- f) manžel môjho rodiča (môj nevlastný rodič) sa posudzuje ak sú splnené **obe** tieto podmienky: **a)** môj rodič sa posudzuje spoločne so mnou a **b)** manžel môjho rodiča nie je rozhodnutím súdu povinný poskytovať môjmu rodičovi výživné
- g) dieťa manžela môjho rodiča (môj nevlastný súrodenec) sa posudzuje ak sú splnené **obe** tieto podmienky: **a)** manžel môjho rodiča sa posudzuje spoločne so mnou a **b)** dieťa je zverené do osobnej starostlivosti manželovi môjho rodiča

K žiadosti je potrebné priložiť dokumenty potvrdzujúce okruh spoločne posudzovaných osôb, v závislosti od konkrétnej situácie žiadateľa, najmä:

- 1) potvrdenie o návšteve školy u spoločne posudzovaných osôb, poberanie prídavku na dieťa rodičmi žiadateľa na súrodencov žiadateľa, či žiadateľa, ako i žiadateľom poberané prídavky na jeho deti (za účelom preukázania, že dieťať je nezaopatrené);
- 2) sobášny list žiadateľa, úmrtný list manžela žiadateľa, či rodiča žiadateľa alebo doklad o poberaní sirotského dôchodku žiadateľom, právoplatné rozhodnutie o úprave vyživovacej povinnosti rodiča alebo manžela voči žiadateľovi;

Príjem okruhu spoločne posudzovaných osôb žiadateľ preukazuje najmä:

- a) rozhodnutím Sociálnej poisťovne o poskytovaní dávky v nezamestnanosti v čase podania žiadosti, u osoby z okruhu spoločne posudzovaných osôb, ktorá uvedenú dávku poberá (v takomto prípade sa u tejto osoby nepreukazujú iné príjmy);
- b) rozhodnutím o priznaní starobného dôchodku, invalidného dôchodku, výsluhového dôchodku, invalidného výsluhového dôchodku, materskej, či rodičovského príspevku, pokiaľ spoločne posudzovanej osobe bol takýto dôchodok/dávka priznaný v predchádzajúcom alebo aktuálnom kalendárnom roku, pričom po dobu najmenej troch mesiacov pred podaním žiadosti nemá okrem tu uvedených príjmov spoločne posudzovaná osoba iné príjmy;
- c) výpisom z daňového priznania, alebo ročným zúčtovaním preddavkov na daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti a daňový bonus za predchádzajúci kalendárny rok; potvrdením zamestnávateľa o poskytnutej náhrade príjmu pri dočasnej práci neschopnosti v predošlom kalendárnom roku, potvrdenie o poskytnutom nemocenskom od Sociálnej poisťovne v predchádzajúcom kalendárnom roku; prehľad poskytnutých dôchodkov a plnení Sociálnou poisťovňou v predošlom kalendárnom roku; prehľad sociálnych dávok a štátnych sociálnych dávok prijatých v predchádzajúcom kalendárnom roku; potvrdenie zamestnávateľa o poskytnutom vreckovom pri zahraničných pracovných cestách do výšky 40 % nároku na stravné ustanovené osobitným predpisom. V prípade spoločne posudzovaných osôb, ktoré nepodávajú daňové priznanie v Slovenskej republike, či majú iné príjmy plynúce zo zahraničia vo forme dávok, či dôchodkov, sa tieto príjmy dokladujú úradným prekladom obdobných dokumentov, vydaných príslušnými inštitúciami v krajine pôvodu príjmu. Za príjem sa na účely priznania sociálneho štipendia nepovažujú príjmy podľa § 4 ods. 3 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 5 ods. 4 písm. h) až j) a l) až z) zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, teda najmä: prídavky na dieťa, jednorazové sociálne dávky (*ako príspevok na pohreb, jednorazová dávka v hmotnej núdzi,...*), zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť, peňažné príspevky občanov s ťažkým

- postihnutím na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ich ťažkého zdravotného postihnutia a príspevok na opatrovanie, štipendia, daňový bonus;
- d) rozhodnutím súdu o úprave vyživovacej povinnosti, rozhodnutím súdu o schválení dohody rodičov dieťaťa o výživnom, žiadosťou o poskytnutie náhradného výživného, návrhom na začatie exekúcie osoby povinnej poskytovať výživné, trestným oznámením na osobu povinnú poskytovať výživné pri zanedbaní jej povinnosti;
 - e) preukaz ťažko zdravotne postihnutej osoby, lekársky posudok obsahujúci mieru funkčnej poruchy.

U spoločne posudzovaných osobách, pokiaľ sú študentmi vysokej školy v dennej forme, sa dokladá ich čestné vyhlásenie o mieste ich trvalého pobytu a potvrdenie ich vysokej školy, o ich štúdiu, forme a mieste ich štúdia, v čase podania žiadosti o priznanie sociálneho štipendia. V prípade nezaopatrených detí, ktoré sa spoločne so žiadateľom posudzujú, a ich štúdiom na zahraničnej vysokej škole je podľa rozhodnutia Ministerstva školstva SR svojím rozsahom a úrovňou postavené na úroveň štúdia na vysokej škole v dennej forme, sa prikladá príslušné rozhodnutie.

Predložené dokumenty musia byť originály alebo overené kópie. Vysoká škola môže za účelom posúdenia nároku vyžiadať od žiadateľa aj ďalšie dokumenty o ňom, či o spoločne posudzovaných osobách, za účelom posúdenia nároku žiadateľa na sociálne štipendium a jeho výšku. Študent je povinný predložiť dodatočne požadované podklady v čase určenom vysokou školou, inak môže vysoká škola prerušiť, až zastaviť konanie o priznaní sociálneho štipendia žiadateľovi. Vysoká škola každého žiadateľa vyrozumie rozhodnutím o priznaní výšky sociálneho štipendia, v ktorom žiadateľa poučí o možnosti odvolania sa voči nemu.

Všetky potvrdenia musia byť s aktuálnym dátumom a potvrdené pečiatkou a podpisom

Ďalšie zmeny platné od 1.4.2006:

- poberateľ sociálneho štipendia nie je povinný oznamovať zmeny počas akademického roka, ktoré majú vplyv na výšku sociálneho štipendia.

Prehľad väčšiny príjmov, ktoré je potrebné zohľadniť

- a) a sú predmetom dane z príjmov (uvádzajú sa v daňovom priznaní a preukazujú sa výpisom z daňového priznania):
 1. príjmy zo závislej činnosti (§ 5 daňového zákona),
 2. príjmy z podnikania, či inej samostatne zárobkovej činnosti (§ 6 daňového zákona),
 3. príjmy z kapitálového majetku (§ 7 daňového zákona),
 4. ostatné príjmy (§ 8 daňového zákona),
- b) a sú oslobodené od dane z príjmov (§ 9 daňového zákona):
 1. dary a dedičstvo,
 2. príjmy z predaja nehnuteľnosti, ak daňový zákon ustanovuje, že nie sú predmetom dane z príjmov,
 3. vreckové poskytnuté zamestnávateľom do výšky 40 % nároku na stravné,
 4. náhrady niektorých výdavkov zamestnancov do výšky ustanovenej zákonom (ide najmä o vyslanie zamestnanca a jeho rodiny do zahraničia a pod.),
 5. sociálne dávky a štátne sociálne dávky, okrem uvedených v ďalšom odseku,

6. dôchodky a náhrady poskytované podľa osobitných zákonov (starobné dôchodky, invalidné dôchodky, vdovské a vdovecké dôchodky, sirotské dôchodky, sociálny dôchodok, výsluhové dôchodky, dávky v nezamestnanosti, nemocenské dávky...)
 7. náhrada mzdy poskytované zamestnávateľom podľa osobitného predpisu,
 8. výživné,
 9. ďalšie
- c) a nie sú predmetom dane z príjmu
1. podiel na zisku (dividenda) vyplácaný zo zisku obchodnej spoločnosti alebo družstva, určeného na rozdelenie osobám, ktoré sa podieľajú na ich základnom imaní alebo členom štatutárneho a dozorného orgánu tejto obchodnej spoločnosti alebo družstva, aj keď sú zamestnancami tejto obchodnej spoločnosti alebo družstva,
 2. vyrovnávací podiel, podiel na likvidačnom zostatku obchodnej spoločnosti alebo družstva a podiel na výsledku podnikania vyplácaný tichému spoločníkovi okrem
 - 2.1. podielu na výsledku podnikania vyplácaného tichému spoločníkovi verejnej obchodnej spoločnosti,
 - 2.2. podielu na zisku spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára komanditnej spoločnosti,
 - 2.3. podielu spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára komanditnej spoločnosti na likvidačnom zostatku pri likvidácii spoločnosti a
 - 2.4. vyrovnávacieho podielu pri zániku účasti spoločníka vo verejnej obchodnej spoločnosti alebo pri zániku účasti komplementára v komanditnej spoločnosti; za obchodnú spoločnosť alebo družstvo sa považuje aj obdobná obchodná spoločnosť alebo družstvo so sídlom v zahraničí.

(2) Za príjem sa na účely priznania sociálneho štipendia nepovažuje

- a) prídavok na dieťa,
- b) jednorazové štátne sociálne dávky, ako sú napríklad
 1. príspevok na pohreb,
 2. príspevok pri narodení dieťaťa,
 3. príspevok rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri deti alebo viac detí alebo ktorým sa v priebehu dvoch rokov opakovane narodili dvojčatá,
 4. jednorazový príspevok dieťaťu pri jeho zverení do náhradnej starostlivosti,
 5. jednorazový príspevok dieťaťu pri zániku náhradnej starostlivosti,
- c) štipendiá (vrátane PhD. štipendia),
- d) jednorazová dávka v hmotnej núdzi
- e) zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
- f) nevyhnutná okamžitá pomoc poskytnutá obcou podľa osobitného predpisu,
- g) príjem z príležitostných činností, náhodné a jednorazové príjmy a príjmy získané na základe dohody o vykonaní práce do výšky dvojnásobku životného minima získané za 12 mesiacov,
- h) náhrada časti cestovných výdavkov a náhrada cestovných výdavkov uchádzača o zamestnanie podľa osobitného predpisu,
- i) príspevok na náhradu cestovných výdavkov na konanie aktivít vymedzených v individuálnom akčnom pláne podľa osobitného predpisu,
- j) úhrada výdavkov na stravovanie, ubytovanie a výdavky na cestovné uchádzačovi o zamestnanie, ktorému sa zabezpečuje vzdelávanie a príprava na trh práce podľa osobitného predpisu,
- k) príspevok na služby pre rodinu s deťmi uchádzačovi o zamestnanie, ktorý sa stará o dieťa pred začatím povinnej školskej dochádzky podľa osobitného predpisu,

- l) príspevok na vykonávanie absolventskej praxe podľa osobitného predpisu,
- m) zamestnanecká prémie (od zdaňovacieho obdobia za rok 2009) a daňový bonus
- n) **peňažné príspevky a peňažný príspevok za opatrovanie** poskytované ako kompenzácia na prekonanie alebo zmiernenie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia podľa zákona č. **195/1998** Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov v prípade, resp. peňažné príspevky podľa tretej časti zákona č. **447/2008** Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ak spoločne posudzovanou osobou je
 - 1. osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo
 - 2. osoba vykonávajúca celodenné, osobné a riadne opatrovanie ťažko zdravotne postihnutej osoby.